

розпорядчою діяльністю органів державної влади та їх посадових осіб, закріплені в численних нормативно-правових актах, гарантуються державою та забезпечуються можливістю застосування адміністративного примусу.

Що стосується нормативних засад адміністративно-правової охорони екологічних прав громадян, то найважливішим нормативно-правовим актом, що її регулює, є Кодекс України про адміністративні правопорушення [6]. Статті його Глави 7 «Адміністративні правопорушення у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини» передбачають застосування адміністративних стягнень саме за діяння, що посягають на фундаментальне право громадян – на безпечне для їх життя і здоров'я навколишнє природне середовище, і лише деякі з них передбачають відповідальність за інші порушення.

Таким чином, під адміністративно-правовою охороною екологічних прав необхідно розуміти діяльність держави в особі її уповноважених органів та посадових осіб з організації та забезпечення реалізації громадянами передбачених чинним законодавством екологічних прав, припинення їх порушень та притягнення винних до відповідальності.

Список бібліографічних посилань

1. Екологічне право України. Академічний курс: підручник / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. Київ: Юрид. думка, 2005. 848 с.
2. Про охорону навколишнього природного середовища: закон України // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1264-12> (дата звернення 02.06.2017).
3. Загальне адміністративне право : підручник / Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А. А. та інші; за заг. ред. І. С. Гриценка. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
4. Комзюк В. Т. Адміністративно-правові засоби здійснення митної справи: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2003. 191 с.
5. Резвых В. Д. Административно-правовая охрана социалистической собственности советской милицией: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. М.: 1969. 24 с.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.

Одержано 12.06.2017

УДК 342.9

Владислав Олегович НЕВЯДОВСЬКИЙ,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного права і процесу факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3107-1464>*

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ОКРЕМИХ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ НОРМ У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Втілення у життя реформи Національної поліції на своєму шляху зустрічає ряд перепон - чи то політичного, соціального, економічного чи

правового характеру. Серед основних слід виділити наступні причини: брак політичної волі, небажання суспільством сприймати нововведення, невідповідність діючого правового поля реальним вимогам реформи тощо. Саме на останній причині автор вважає за доцільне акцентувати увагу в рамках представлених тез як на ключовому складовому елементі реформи Національної поліції. Оскільки щиро переконаний у тому, що позитивні напрацювання, серед яких: підвищення рівня матеріально-технічного забезпечення підрозділів Національної поліції, посилена увага питанням якості підготовки майбутніх та підвищення кваліфікації діючих правоохоронців вже стали фундаментом підрозділів Національної поліції, зокрема патрульної поліції.

Діяльність правоохоронних органів стала предметом наукового дослідження для великої кількості видатних науковців в галузі адміністративного права, зокрема: В. Б. Авер'янов, О. М. Бандурка, О. В. Батраченко, Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Галуцько, С. М. Гусаров, А. Т. Комзюк, О. М. Музичук, О. Ю. Салманова та інші. Разом із тим, у наведеній вище сфері не спостерігається достатньої кількості наукових праць, присвячених питанням особливостей реалізації адміністративно-правових норм в діяльності Національної поліції крізь призму діючого законодавства.

Задля забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку Національна поліція наділена відповідними інструментами, а саме - повноваженнями та компетенцією. У протидії адміністративним правопорушенням поліцейські керуються не лише Законом України «Про Національну поліцію» [1], а й положеннями Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі - КУпАП) [1]. На переконання автора даних тез, найбільш дискусійним, та таким, що потребує негайної деталізації є положення статті 222 КУпАП – повноваження органів Національної поліції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення. Частина перша даної статті встановлює вичерпний перелік статей особливої частини КУпАП, за порушення яких розглядати та приймати рішення в справах про адміністративні правопорушення мають право органи Національної поліції. Однак, виходячи з положень частини 3 статті 13 Закону України «Про Національну поліцію» у складі поліції функціонують: 1) кримінальна поліція; 2) патрульна поліція; 3) органи досудового розслідування; 4) поліція охорони; 5) спеціальна поліція; 6) поліція особливого призначення. А отже, обґрунтованим видається висновок про надмірну широту терміну «органи Національної поліції» в рамках статті 222 КУпАП. Не вносить жодної ясності до поставленого питання й частина 2 статті 222 КУпАП, положення якої лише констатують той факт, що від мені органів Національної поліції розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право працівники органів і підрозділів Національної поліції, які мають спеціальні звання, відповідно до покладених на них повноважень, оскільки прямого та чіткого визначення таких повноважень на сьогодні законодавець не передбачив. Лише аналіз положень Наказу МВС України № 1395 від 07 листопада 2015 року

«Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі» [3] дозволяє дійти висновку про те, що його положення стосуються визначених суб'єктів - поліцейських підрозділів патрульної поліції та поліцейських, на яких покладаються обов'язки із забезпечення безпеки дорожнього руху в окремих регіонах та населених пунктах, де тимчасово відсутня патрульна поліція. Вказані суб'єкти уповноважені приймати рішення за встановленою категорією справ - про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі. Відтак, досить легко визначити, що суб'єктом прийняття рішення за частиною статей щодо правил дорожнього руху, правил, що забезпечують безпеку руху транспорту, правил користування засобами транспорту, визначених у рамках статті 222 КУпАП є патрульна поліція. Проте, залишається відкритим питання розмежування повноважень структурних підрозділів кримінальної поліції, яких достатня кількість. На практиці ж, врегулювання окресленої вище автором представлених тез правової прогалини зводиться до визначення об'єму повноважень та компетенції відповідних підрозділів Національної поліції через наявні у них бланки протоколів та постанов у справах про адміністративні правопорушення. Тобто, якщо правоохоронець має при собі бланки протоколу та постанови встановлені Наказом МВС України № 1395, то відповідно й має повноваження і компетенцію щодо фіксації факту вчиненого адміністративного правопорушення шляхом складення відповідного протоколу та прийняття рішення у формі постанови у справі про адміністративне правопорушення.

Резюмуючи проведене вище дослідження вбачається можливим дійти висновку про те, що особливості реалізації адміністративно-правових норм в діяльності Національної поліції слід поділити на дві групи:

– до першої групи пропонуємо віднести теоретико-правові особливості, які характеризуються наявністю прогалин у чинному законодавстві та прямо не впливають на провадження в справі про адміністративні правопорушення;

– до другої групи слід відносити організаційні особливості, які безпосередньо впливають на провадження в справі про адміністративні правопорушення та, як результат, процес притягнення до адміністративної відповідальності суб'єкта вчинення проступку.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення 02.06.2017).

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51. Ст. 1122.

3. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксо-

вані не в автоматичному режимі: наказ МВС України від 07.11.2015 № 1395 // Офіційний вісник України від 13.11.2015. 2015 р., № 88, стор. 176, стаття 2964, код акту 79337/2015.

Одержано 12.06.2017

УДК 316.4

Максим Валерійович ПАМПУРА,

кандидат юридичних наук, здобувач Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків

ВИДИ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СУЧАСНІЙ ДЕРЖАВІ

Будь-який різновид сучасного політичного процесу визначається характером, спрямованістю та інтенсивністю політичних змін, під якими можуть розумітися перехід політичної системи з одного стану в інший; перетворення, що відбуваються в політичній структурі суспільства, політичній культурі й політичній поведінці; становлення та розвиток політичних інститутів; ускладнення форм політичної взаємодії та ін.

Більшість існуючих у сучасній науковій літературі категорій, що мають відбивати динаміку розвитку соціальних і політичних систем, належним чином не розкривають реальне різноманіття, складність і багатомірність процесів, які відбуваються у сучасній українській державно-правовій дійсності. Найбільш продуктивним для аналізу змісту та особливостей сучасних політичних процесів уявляється використання категорії «трансформаційний процес», під яким розуміється процес кардинальних змін характеру, структури і механізмів функціонування політичної системи, спрямований на досягнення якісно нового стану системи — її інституціональної сфери, а також норм, цінностей та моделей політичної поведінки. Дана категорія є нейтральною стосовно оцінки динаміки та напрямків суспільного процесу: не маючи зайвого ідеологічного навантаження, вона дозволяє більш адекватно проаналізувати основні чинники, що впливають на характер перебігу і розвитку політичних процесів, з огляду на їх варіативність і можливість непослідовності, виявити основні тенденції змін у політичній системі, визначивши, зокрема, можливі напрямки змін у взаєминах держави і громадянського суспільства, а також особливості розвитку правосвідомості та правової культури населення. Уявляється, що саме дана категорія має використовуватися сьогодні як ключове поняття у дослідженні сучасних суспільств стосовно більшості основних аспектів соціального та політичного розвитку — від глобальної трансформації світового співтовариства до трансформації політичних еліт або культури.

Основним змістом трансформаційного процесу є якісна й комплексна зміна структури і функціонування політичної системи суспільства, динаміка й результативність якого залежить від здатності політичних інститутів і ос-